

Respect pentru oameni și cărți

Partitura suferinței

Traducere din engleză de Margareta Manole

Prolog

Richard cântă parte a doua a *Fanteziei în do major*, opus 17, de Schumann, ultima piesă din recitalul de la Adrienne Arsht Center din Miami. Sala de concerte este plină, dar nu se simte energia vibrantă. Acest loc nu are prestigiu sau prestunție intimidantă a săliilor de la Lincoln Center sau Royal Albert Hall. Poate că asta este problema. Acest recital nu e atât de important.

Fără un dirijor sau dacă nu are în spatele lui o orchestră, atenția publicului este îndreaptă numai asupra lui. Preferă asta. Adoră să fie în centrul atenției, să simtă adrenalina de a fi vedetă. Să cânte solo este felul lui de a face parașutism.

Dar, în această seară, a simțit tot timpul că interpretează superficial. Gândurile lui se îndreaptă către alte lucruri, cum ar fi frigura pe care o s-o mânânce la întoarcerea la hotel sau autoanaliza posturii sale incorecte, criticându-și performanța mediocru și fiind prea conștient de sine, în loc să nu mai știe de el.

Din punct de vedere tehnic, este perfect. Nu mulți pianisti în viață sunt capabili să cânte fără greșeală această bucată extrem de rapidă și complexă. În mod normal, îi place să cânte piesa asta, în special acordurile emfatice din

partea a două, adoră puterea și grandoarea ei. Într-adevăr, nu se simte conectat emotional la nimic din toate acestea.

Respect pentru oameni și cărți

Este sigur că majoritatea persoanelor din sală, dacă nu cumva toate, nu sunt destul de sofisticate pentru a simți diferența. La naiba, multe dintre ele probabil că nu au auzit niciodată de *Fantezia în do major*, opus 17, de Schumann. O să-l îndurerere mereu faptul că milioane de oameni ascultă toată ziua Justin Bieber, dar vor trăi și vor mori fără să-i asculte vreodată pe Schumann, Liszt sau Chopin.

A fi căsătorit înseamnă mai mult decât a purta un inel, îl vine în minte. Karina l-a spus asta cu ceva ani în urmă. În seara asta, el doar poartă inelul. Cântă fără să-și dea interesul și nu înțelege de ce. O să termine și această piesă și o să mai albă o șansă acți măne-seară, după care o să ia avionul spre Los Angeles. Au mai rămas cinci săptămâni din acest turneu. O să vină vara până când o să ajungă acasă. Este bine. Adoră vara la Boston.

Cântă ultimele note din partea a treia, *Adagio*, iar acestea sunt blânde, solemnne, pline de speranță. Adesea, este miscat până la lacrimi de această parte, o reacție permisă fără de această expresie intensă de vulnerabilitate delicată, dar în această seară nu este afectat. Nu simte speranță.

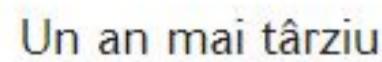
Cântă ultima notă, iar sunetul zăbovește pe scenă înainte să dispară, să zboare. În sală se așterne un moment de liniste, apoi balonul de săpun este spart de un ropot de aplauze. Richard se ridică și se întoarce cu fața spre sală. Se inclină din talie, atingând cu degetele marginea fracului, face o reverență. Publicul se ridică în picioare. Reflectoarele sunt ridicate acum, iar el poate vedea fețele oamenilor, zâmbind, entuziaști, apreciindu-l, admirându-l. Se inclină din nou.

E iubit de toată lumea.

Să de nimenei.

Respect pentru oameni și cărți

 Un an mai târziu

Capitolul 1

Viața Karinei ar fi fost cu totul altfel dacă ea ar fi crescut cu cincisprezece kilometri mai la sud sau mai la nord, în Gliwice sau Bytom, în loc de Zabrze. Nu se îndota de acest lucru nici când era copil. Pentru destinul tău, zona contează la fel de mult ca în domeniul imobiliar.

În Gliwice, lecțiile de balet constituiau un drept din naștere al tuturor fetelor. Aici, profesoară era domnișoara Gosia — fostă prim-balerină la Baletul Național din Polonia, din perioada de dinaintea legii martiale rusești — și de aceea se considera că este un privilegiu să crești fete în Gliwice, altfel un oraș sumbru. Oportunitatea de a avea o profesoară desăvârșită precum domnișoara Gosia era, într-adevăr, un privilegiu de neegalat pentru orice Tânără. Aceste fete au crescut purtând costume de dans, cocuri și fuste din tul, sperând ca, într-o zi, piruetele să le poarte departe de Gliwice. Fără să știe exact ce s-a ales de fetele care au crescut în Gliwice, este sigură că majoritatea, dacă nu chiar toate, au rămas tot acolo și sunt acum învățătoare sau neveste de mineri, ale căror visuri neîmpărtășite de balerine au fost transmise fiicelor lor, următoarea generație de eleve a domnișoarei Gosia.

Dacă ar fi crescut în Gliwice, în mod cert Karina nu ar fi devenit balerină. Are picioare urâte, cu tălpile late și stângace, practic nearcuite, o structură robustă formată dintr-un trunchi lung și picioare scurte, un corp conceput mai mult pentru muls vaci decât pentru *pas de bourrée*. Nu ar fi fost niciodată cea mai bună elevă a domnișoarei Gosia. Părinții Karinei ar fi pus capăt trocului valoros constând în ouă și cărbune pentru lecțiile de balet, cu mult înaintea etapei de poante. Dacă viața ei ar fi început în Gliwice, tot acolo ar fi rămas.

Fetele din Bytom nu luau lecții de balet. Copiii din Bytom aveau Biserică Catolică. Băieții erau pregătiți cu grijă pentru preotie, iar fetele pentru mănăstire. Dacă ar fi crescut în Bytom, Karina ar fi putut deveni călugărită. Părinții ei ar fi fost așa de mândri! Poate că viața ei ar fi fost multumitoare și onorabilă, dacă l-ar fi ales pe Dumnezeu.

Dar viața ei nu i-a dat niciodată ocazia să facă alegeri. A crescut în Zabrze, și tot în Zabrze locuia și domnul Borowitz, profesorul de pian, singurul din acest orașel. Acesta nu avea o carieră prestigioasă precum domnișoara Gosia, și nici un studio profesional. Înnea lecțiile în sufragerie, unde duhnea a urină de pisici, a cărti îngălbene și a tutun. Dar domnul Borowitz era un profesor bun. Era devotat, sever, dar încurajator și, cel mai important, i-a învățat pe toți elevii lui să cânte Chopin. În Polonia, Chopin este venerat precum Papa Ioan Paul al II-lea și Dumnezeu. Sfânta Treime a Poloniei.

Karina nu s-a născut cu un corp suplu de balerină, dar a fost binecuvântată cu brațe puternice și degete lungi de pianist. Încă își mai amintește prima lecție cu domnul Borowitz. Avea cinci ani. Clapele lucioase, iminența sunetului plăcut, povestea notelor spuse de degetele ei. A fost

fermecată pe loc. Spre deosebire de majoritatea copiilor, ei nu era nevoie să își spună să exerceze. Ba dinpotrivă, trebuie să își spună să se oprească. *Nu mai cântă, fă-ți temele! Nu mai cântă, pregătește cina! Nu mai cântă, e ora de culcare!* Nu putea să reziste să nu cânte. și nici acum nu poate.

Până la urmă, pianul a devenit biletul ei de ieșire din Polonia opresivă, către Curtis și America și tot ce a mai urmat apoi. Tot ce a urmat. Doar această decizie — de a învăța să cânte la pian — a pus totul în mișcare, a fost bila din mașinăria Rube Goldberg a vieții ei. Dacă nu ar fi cântat niciodată la pian, nu ar fi fost aici, acum, la petrecerea de absolvire a lui Hannah Chu.

Își parchează Honda în spatele unui Mercedes, ultima dintre-un sir de mașini parcate pe marginea drumului, la cel puțin trei străzi de casa lui Hannah, gândindu-se că nu poate ajunge mai aproape de atât. Se uită la ceasul din bord. A întârziat o jumătate de oră. E bine. O să stea puțin, o să-o felicite și o să plece.

Tocurile fac un zgomot regulat pe asfalt în timp ce merge, ca un metronom uman, iar gândurile ei se desfășoară în același ritm. Fără pian, nu l-ar fi întâlnit niciodată pe Richard. Cum ar fi fost viața ei dacă nu l-ar fi cunoscut? Oare căte ceasuri și-a petrecut gândindu-se la asta? Dacă le-ar aduna, ar rezulta zile și săptămâni, poate chiar mai mult. Mai mult timp trosit. Ce ar fi putut fi. Ce nu o să fie niciodată.

Poate nu ar fi fost mulțumită dacă nu ar fi plecat niciodată din țara ei pentru a studia pianul. Încă ar mai fi locuit cu părintii și ar fi dormit în camera ei de copil. Sau ar fi fost măritată cu un bărbat plăcătitor din Zabrze, un miner care și-ar fi câștigat din greu traiul decent, iar ea ar fi fost casnică și ar fi crescut cinci copii. Ambele scenarii sumbre își par

Sau dacă ar fi urmat cursurile de la Eastman în loc de Curtis? Aproape că a făcut asta. Acea singură alegere, arbitrară. Nu l-ar fi întâlnit niciodată pe Richard. Nu ar fi făcut niciodată un pas înapoi, presupunând — cu optimismul arroganței și vesnic al unei tinere de douăzeci și cinci de ani — că ar mai avea încă o șansă, că roata norocului s-ar mai învârti o dată și săgeata ei atotputernică s-ar opri fix la ea. A așteptat ani buni pentru încă o șansă. Câteodată, viața îți oferă doar una.

Dar apoi, dacă nu l-ar fi întâlnit niciodată pe Richard, nu ar fi existat fiica lor, Grace. Karina își imaginează o realitate alternativă în care unica ei fiică nu a fost niciodată concepută, și se surprinde bucurându-se de această variație până la punctul în care aceasta devine dorință. Apoi se mustrează, rușinată de un asemenea gând teribil. O iubește pe Grace mai mult decât orice. Dar adevărul este că momentul nașterii lui Grace a fost din nou unul critic, decizional, asemenea momentului Gliwice versus Bytom versus Zabrze. Stânga a adus-o pe Grace și a legat-o pe Karina de Richard, o funte strânsă în jurul gâtului ca o zgardă sau un ștreang, în funcție de zi, pentru următorii șaptesprezece ani. Dreapta era calea nealeasă. Cine știe unde ar fi dus aceasta?

Pe măsură ce merge pe cărarea șerpuită de piatră din curtea familiei Chu, umbra regretului îi urmărește fiecare pas, ca un câine credincios. Hannah a fost acceptată la Notre Dame, prima ei alegere. O altă elevă la pian care pleacă la colegiu. Dar Hannah nu o să studieze pianul acolo. Ca majoritatea elevilor Kartnei, Hannah a luat lecții de pian doar pentru a putea adăuga „cânt la pian” în candidatura ei la colegiu. Părintii au același motiv, de multe ori chiar mai

intens și mai fătis. Așa că Hannah a venit din obligație, iar jumătatea de oră săptămânală petrecută împreună era lipsită de pasiune și din partea elevel, și din partea profesorei.

Foarte puțini dintre elevii Karinei cântă la pian dintr-o placere autentică, și chiar mai puțini au talent și potențial, dar niciunul dintre ei nu iubește pianul suficient de mult pentru a-l studia în continuare. Trebuie să fiu pasionat. Nu poate să-mi condamne. Acești copii sunt prea ocupati, prea stresati și prea concentrati să fie admisi la „cel mai bun” colegiu, ca să-si mai poată alimenta pasiunea pentru muzică. Floarea nu iese din sămânță fără tubirea persistentă a soarelui și a apelor.

Dar Hannah nu este pentru Karina doar o elevă oarecare. Ea a fost prietena cea mai apropiată a lui Grace, de la vîrstă de șase ani, până la școala generală. Aproape toată copilăria lui Grace, Hannah l-a fost ca o soră mai mică — se jucau împreună, dormeau împreună, erau cercetașe, jucau fotbal, mergeau la mall și la film. Când Grace a intrat la liceu, iar Hannah a rămas la școala generală, fetele și-au făcut fiecare alt cerc social, în funcție de vîrstă. Dar nu s-au despărțit definitiv. Dimpotrivă, prietenia lor era ca două insule separate, dar apropiate. Se vizitau din când în când.

Etapa absolvirii lui Hannah nu ar trebui să însemne mult pentru Karina, dar o resimte din plin, de parcă ar fi mai mult decât pierderea încă unei eleve la pian. Declan-șează amintirile de anul trecut, de pe vremea asta, și o face să retrăiască din nou pierderea copilăriei lui Grace. Karina lasă felicitarea pentru Hannah pe masa pentru cadouri și oftează.

Chiar dacă Hannah se află la celălalt capăt al curții lor luxoase, Karina o vede imediat. Tânără stă pe marginea trambulinei, râzând, iar o mulțime de fete și băieți uzi,

aflați în spatele ei, o strigă pe nume, provocând-o să facă ceva. Karina așteaptă să vadă despre ce e vorba. Hannah se lansează în aer și se aruncă în apă, stropindu-i pe părintii adunați în apropierea piscinei. Aceștia se plâng, își sterg apa de pe brațe și de pe față, dar zâmbesc. Este o zi călduroasă și probabil că dușul brusc a fost revigorant. Karina o vede printre ei pe Pam, mama lui Hannah.

Acum, că Hannah se mută în Indiana, Karina presupune că nu o să-o mai vadă deloc pe Pam. Au renunțat cu ceva timp în urmă la obiceul de a se întâlni joia la un pahar de vin, nu mult după ce Grace a intrat la liceu. În ultimii ani, prietenia lor s-a redus la câteva momente ingrate de dinainte sau de după lecțiile săptămânale de pian ale lui Hannah. Împovărată cu transportul celor trei copii ai ei prin tot orașul, pentru activități extracurriculare, Pam era adesea prea grăbită pentru a intra în casă, și o aștepta pe Hannah în mașină, cu motorul pornit. Karina îi făcea cu mâna din ușă, în fiecare marți, la 17:30, în timp ce Pam pleca.

Karina aproape că era să nu vină astăzi. Se simte afecată că a venit singură. Introvertită de fel, a fost extrem de secretoasă în ceea ce privește căsătoria ei și chiar mai rezervată în legătură cu divorțul. Presupunând că nici Richard nu și-a spălat rufele murdare în public — și putea să se bazeze pe asta —, nimenei nu avea de unde să afle detalii. Deci moara de bârfă își fabricase drama care nu i se furnizase. Cineva trebuia să aibă dreptate, iar cineva să greșească. Dacă se lua după privirile rapide, conversațiile încheiate brusc și zâmbetele false, Karina știa ce rol i se atribuise.

Femeile, în special, sunt de partea lui. Este și firesc. Îl descriu ca pe o celebritate sfântă. Merită să fie cu cineva mai elegant, cineva care știe cât de minunat e el, cineva pe măsura lui. Ele presupun că ea este geloasă pe realizările lui,

indignată de recunoașterea lui, înveninată de faima lui. Ea este doar o profesoră de pian și plictisitoare, care învață tineri de săisprezece ani să cânte Chopin, deși nu-i interesează asta. Este clar că nu are stima de sine necesară pentru a fi soția unui bărbat aşa măret.

Dar ce știu ele? Habar n-au!

Grace tocmai a terminat primul an la Universitatea Chicago. Karina anticipase că Grace ar fi fost acasă pentru vacanța de vară și ar fi putut să vină la petrecerea lui Hannah, dar Tânără a decis să rămână în campus și să facă practică la un proiect, împreună cu profesorul ei de matematică. Ceva despre statistică. Desigur, Karina este mândră că fiica ei a fost aleasă pentru acest program de practică și o vede ca pe o mare oportunitate, totuși are un gol în stomac, o dezamăgire. Grace ar fi putut să vină acasă, să-și petreacă vara alături de mama ei, dar nu a făcut asta. Karina știe că e ridicol să se simtă desconsiderată sau chiar uitată, dar este guvernată de emoții, nu de intelect. Așa este construită și, la fel ca un castel, pietrele de la temelia ei nu sunt ușor de rearanjat.

Divorțul a fost pronunțat în septembrie, în ultimul an de liceu al lui Grace, și exact un an mai târziu Grace s-a mutat la o mie de mile depărtare. Întâi a plecat Richard. Apoi Grace. Karina se întrebă când o să se obisnuiască cu linistea din casă, cu pustietatea, cu amintirile care persistă în fiecare cameră și care par la fel de reale precum tablourile de pe pereti. Îi lipsesc vocea fiicei ei vorbind la telefon, chicotelile prietenelor ei, pantofii aruncați în toate camerele, elasticele ei de păr, prosoapele și hainele de pe podea, luminile lăsate aprinse. Îi este dor de fiica ei.

Dar nu și de Richard. Când acesta s-a mutat, absența lui se simtea mai mult ca o prezență nouă decât ca o lipsă.

Responzabilă de cărți și reviste literare. Calmul plăcut care a invadat casa după plecarea lui a umplut mai mult spațiu decât a făcut-o vreodată forma lui umană și ego-ul lui colosal. Nu i-a lipsit nici atunci, nici acum.

Dar când mergea la astfel de evenimente de familie singură, fără un soț, se dezechilibra de parcă stătea pe marginea unui scaun cu două picioare. Doar în sensul astăzi îi lipsește Richard. Pentru stabilitate. Are patruzeci și cinci de ani, este divorțată. Este singură. În Polonia, ar fi o rușine. Dar ea locuiește în America de mai bine de jumătate de viață. Situația ei este una obișnuită în această cultură seculară și nu implică rușinea. Totuși, ea se simte rușinată. Poți să scoți fetele din Polonia, dar nu poți să scoți Polonia din fete.

Fără să-i cunoască pe ceilalți părinți, trage aer în piept și pornește singură pe drumul lung și jenant spre Pam. Karina și-a petrecut ridicol de mult timp pregătindu-se pentru această petrecere. Ce rochie să aleagă, ce pantofi, ce cercei? S-a coafat. Să-a făcut până și manichiura terți. Pentru ce? Nu că ar vrea să o impresioneze pe Hannah sau pe Pam sau pe oricare dintre părinți. Să nici pentru că aici ar fi bărbați singuri, și oricum nu-și căuta un bărbat.

Dar știe de ce. Nu vrea nici în ruptul capului ca cineva de aici să se uite la ea și să zică: *Biata Karina! Viața ei e praf și pulbere, se vede și pe ea că așa este.* Celălalt motiv este Richard. Pam și Scott Chu sunt și prietenii lui. Probabil că Richard a fost și el invitat. Ar fi putut să o întrebe pe Pam dacă Richard era pe lista invitaților — nu că ar fi contat, doar să fie avertizată —, dar nu a avut curaj.

Prin urmare, acum simte un gol în stomac datorat posibilității ca el să fie aici și un gol și mai mare la gândul morbid că ar putea veni la braț cu ultima lui cucerire, vreo fetișcană slabănoagă de douăzeci și ceva de ani, și cu

atitudinea lui arrogantă. Karina își freacă buzele una de cealaltă, asigurându-se că ruful e întins bine.

Respect pentru o altă carte
Ochii ei scanăză curtea. Nu-l vede lângă Pam, nici în grupul de părinți de lângă piscină. Karina scanăză piscina, zona pentru grătar, spațiul verde. Nu-l vede.

Ajunge lângă piscină și intră în grupul celorlalți părinți, alături de Pam și Scott. Vocile lor se opresc brusc și se privesc cu totii conspirativ. Timpul se oprește în loc.

— Hei, ce se întâmplă? întrebă Karina.

Toți cei din grup se uită la Pam.

— Mm..., ezită Pam. Vorbeam despre Richard.

— Oh!

Karina așteaptă și se pregătește să audă ceva umilitoare. Nimeni nu zice nimic.

— Ce-i cu el?

— Să-a anulat turneul.

— Aha!

Nu e o veste șocantă. Mai anulase concerte și turnee înainte. Odată, nu-l suporta pe dirijor și a refuzat să urce pe scenă cu el. Altă dată, Richard a trebuit să fie înlocuit în ultimul moment pentru că se îmbătăse la barul din aeroport și pierduse avionul. Se întreba ce se mai întâmplase de data asta. Dar Pam, Scott și ceilalți se uită la ea cu niște fețe grave, de parcă ar fi trebuit să albă ceva mai compătimitor de spus.

Stomacul i se strânge de emoție, drumurile ei interioare se umplu repede pe măsură ce un protest fervent se înaltă în sufletul ei, furioasă că trebuie să se implice în asta și că Pam, în mod special, nu poate fi mai sensibilă cu ea. Nu este problema ei că Richard și-a anulat turneul. A divorțat de el. Viața lui nu o mai privește.

— Chiar nu știi? întrebă Pam.